

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Július 13 dikán, 1824.

Jóniai Szigetek.

Corfuban következő Proclamatio jelent-meg: „A Jóniai szigetek egyesült Státusai Praesidensének és Senátorainak részéről. — Ő Felségének a' legfőbb védelmezőnek Lord fő Biztosa Ő Exclja, mai napon a' Senátussal egy nyomtatványt közölt, melly Proclamatiónak avagy Decretumnak formájában, ezen felírás alatt: „Görög Országi időközbeli Igazgatás“ Argosban 1824 Apr. 27 dikén bocsáttatott-ki, s különbféle köz hivatalban lévőknek látzó személyek által íratatott-alá. Benne, annak jelentése mellett, hogy bizonyos kölcsönvétel hajtatott végre, és az annál fogva beszerezett pénz, hadi munkálódásokra fordíttassék, e' következő czikely találtatik: „A' pénzbeli summák Zantében avagy Cerigóban tétessenek-le.“ — Ezen Státusoknak Igazgatása egy szempillantásig sem engedheti-meg, hogy akár-melly idegen tisztii hivatalnak avagy hatalmasságnak csiéle kinyilatkoztatása figyelem nélkül hagyattassék. Halgatása által nem egyezhetik-meg benne a' nevezett Igazgatás, hogy valamelly idegen tisztii hivatal just formáljon magának arra nézve, hogy a' Jóniai Igazgatásnak jóváhagyása nélkül, ennek birtokának valamellyik részében rendeléseket tegyen; és azt még annál kevésbe engedheti-meg, hogy szó nélkül maradjon afféle cselkedet, melly a' Jóniai Igazgatás által felállított principiumoknak nyilvánosság megsértését foglalja magában. — A' Jóniai Igazgatás több ízben, s' ez előtt kevéssel is kinyilatkoz-

tatta neutralitását azon hadban, melly a' szomszéd száraz földön, s' az Archipelagus' szigetein folytattatik; s' ezen neutralitásnak nyilván való sérelmére lenne azt megengednie, hogy birtolta egyik hadakozó rész pénzének avagy fegyverének lerakó helyévé szolgáljon. Mellyért is ezen Státusoknak Igazgatása meghatározta, a' mi következik: 1) Sem Zente avagy Cerigo szigete, sem más a' Jóniai szigetek' határan lévő hely a' feljebbemlített kölcsönvételnek lerakó helyévé nem lehet. 2) Ha jelenvaló kinyilatkoztatás után, valaki azon kölcsönnek letételét magánál megengedné, az olyan, ha Jóniai jobbágy, a' neutralitás' megsértése ellen hozott büntetésben marasztassék; ha idegen, a' Jóniai szigetekből számkivettsék. 3) Jelenvaló Proclamatio hirdettessék-ki anglus, görög, és olasz nyelveken, s' végrehatás végett az illető tisztii hivataloknak küldettessék-meg.“ — Corfu, Jún. 19d 1824. A' Senátus' parancsolatjából: Ponsonby, a' Senátusnak fő osztálybeli Titoknokja.

Azon Decretum, melly a' most előadott Proclamatiót vonta maga után, a' következő: „Meghatározván a' törvényhozó test, négy millió spanyol tallérnak (800,000 font Sterling) Londonban való kölcsönöztetését, mellynek egy része már meg is érkezett Zantébe; s' tekintetbe vévén hogy a' jelenvaló körülállások között igen szükséges dolog minden lehető rendszabásokat megtenni arra nézve, hogy a' pénz a' kiszabott czél szerint használtassék, mert különben veszedelmesen megárosodhatunk: a' törvényhozó test ím

e' végzéseket kívánja tenni: 1) Az említett pénzből régi költségek' fizetésére, akár minéműek legyenek is azok, sem a se fordítassék. 2) A' kölcsönvételbeli summa egyedül a' Nemzet' előmenetelére vagyoni szanva, s nagy gazdaskodással adatiassék ki részint a' tengeri és szárazsi hadakra, részint a' Statusnak más leendő szükségaira. 3) A' pénzheli summák Zanteben vagy Cerigóban tétessenek-le. 4) A' fizetéseket a' Londonból kineveztetett Biztosság fogja véghez vinni, a' szerint, a' mint azt az Igazgatás meghatározza. 5) Jelenvaló törvény, annak betűje és értelme szerint változhatatlanul megtartassék, míg nem a' kölcsönvételnek egész summájáról rendelés tétetnek. Argos, Apr. 27d 1824. Conduriotti György, a' végrehajtó tanács' Előülője.

A' Mesalongiban megjelenő Görög Telegraphus című Ujság a' nevezett kölcsönvételnek sorsáról következő észrevételeit közli: „Azon számba nem rehető kedvetlenségek között, mellyeket Lord Byronnak kora halála Görög Országra vont, nem legkissebb az, melly a' Zantában egy hónap óta letétett anglius kölcsönözés' része felett való határozásnak halogatásából származik. Lord Byron volt a' fő az ezen pénzekre való ügyelésre kineveztetett Biztosok között; a' más két Biztosok valának Oberster Gordon, és Conduriotti Lázár. Ha ezen kipótolhatatlan veszteség ne érjen bennünket, úgy a' tengeri és szárazsi hadiseregek' kiállítására, valamint Görög Országnak nyugoti részében Mesolongi és Anatólico nevezetes helyeknek; s a' keleti részen Athenének megerősítésére is, megkaptuk volna a' megkívántató költséget, mellyre nézve már minden rendelések meg valának téve. De elsőben nevezett nemeslelkű polgár-társunknak halála a' dolgot egészen elakasztotta; mostan pedig Oberster Gordonnak távolléte által, ki azt előre el nem láthatta, mennyire

szükséges legyen jelenléte, hátráltatódik a' bizonytalanúságnak állapotja, mellynek következései igen károsok lehetnek. Ezenközben az ellenség erősen készül ellenünk, s Igazgatásunkat a' pénz szűke hátráltatja a' védelmezésre való rendszabásoknak megtételében. Ezeket kívül Oberster Stanhope is, ki ideig óráig Oberster Gordonnak helyét töltébe, bizonyos fontos magános tekintetből hazájába visszatérni kényszerítettet. (A' mint búcsúzó leveléből kitetszik, Monarchája parancsolta Angliába való visszatérését) — Ezelőtt néhány napokkal azt hallánk, hogy Oberster Gordon útban volna Marseillen keresztül Zante felé. Adjon az Eg szárnyakat nekie! A' további késedelemnek káros következései, de a' mellyet lehetetlennek tartunk, felszámíthatatlanok lennének.

Ugyan ez az Ujság Jún. 5d, Morcának belső állapotjáról ezen legújabb tudósításokat is foglalja magában: A' mint tudva vagyon, azzal biztata magát a' közönség, hogy Colocotrininek és az ő sorsosainak abbéli elhatározások, hogy Tripolizát odahagyják, a' mostani uralkodó félnek, teljes hatalomra fogna alkalmaztságot szolgáltatni. A' mostan uralkodó félnek, valami Hadschi-Kristo által vezérelt, s Bulgárokból álló serege, Apr. 17d ment-bé Tripolizzába. Pietro-Bey Mauro-michali Calamatába; Colocotri fíjával Geneóval Vitinába; a' Delidschanik (kinek egyikével még ezelőit kevéssel Genco véres villongásban volt), és Sotiri, Karalampi Lampadába vonták magokat. Nikita Leondarában volt, elhagyattatva minden követőitől. — Csupán Pano Colocotri ni nem mutatja semmi késztségét, Nápoli di Romaniának általadására nézve. Előre lehetett látni, hogy a' feljebb mondott engedékenység csupán tettetés, és tartós nem fogna lenni. S a' Görög Telegraphusnak következő cikkelye mutatja mint fordultak a' dolgok Május hónap ja

ban: „Kivonása egy levélnek, mely költ Argosban Május' 27d: Az Igazgatás, elhárítván némelly nehézségeket, a kölcsönvételbeli adósság-levelet megerősítette; míg azonban azzal foglalatoskodott, új és előre el nem látható akadályok adak elő magokat. Hirtelen az a tudósítás érkezett ugyanis, hogy a Factiosusok 400 emberrel kiket Callopulo Nikita és Kieneo Colocotrini vezérlének, Kutzopodi nevezetű falunál, Argoshoz valami egy órányi járásra, a város és a Nápoli di Romaniát ostromló osztály között megjelenének. Ezeknek czéljek az volt, hogy Nápoli di Romaniának ostromlását félbeszakasztassák, 's magokat Argosba vehessék, mellynek lakosait az ő részekben valóknak hitték lenni. Ez a reménytelen mozgás nagy nyughatatlanságot és félelmet terjesztett-el városunkon; hanem a Giovanni Notara vezérlése alatt lévő Romeliái seregek kimenvén innen a háborgatók elébe, azokat visszaverték. Ugyan azon időben a Nápoli di Romaniában ostrom alatt lévők is kirontottak; de a Kapitány Scurti alatt lévő ostromló sereg által ismét visszavertettek. Ez a viadal egész nap tartott, 's a két részről 40 ember részint elesett, részint sebet kapott. Május' 24d nagy puska és ágyú szó hallatott Myli felől (Argoshoz egy órányira dél felé), hol a Kapitány Miauli hajója fekszik a végre hajtótanáccsal. Prastoból 300 ember ment a Factiosusok' segítségére, 's a Mylin feljűl fekvő Polioastrumot elfoglalta. Ezzel a Nikita és Geneo serege Argosnak tartott; 's Kapitány Notaranak lehet ismét köszönnünk, hogy a várost meg nem szállotta. A Myli ellen nyeműlt 300 ember is visszavertettetett, 's ez alkalmatossággal 100 Bulgár, Kapitány Hadschi Stefanco vezérlése alatt az Igazgatás' részére állott. — Míg ezek történetek, Colocotrini 500 emberrel Tripolizza ellen indult, 's Triconában erős állást fogott; hanem az

Archimandrita Diceo, Kapitány Londo, és Zafiropoulo kezek alatt lévő nagyobb erőnek engedni kéntelenítettett. Azolta Zaimi is elindult Kariti ellen. A két testvér Délidschanik nyugodtan viselék magokat. — Ez Morcának jelenvaló állapotja, hol az Igazgatás mind mind több erőre kezd kapni. Ezen környülállások hátrátaták a kölcsönözés' dolgát, de a melly egyszer valahára csakugyan végrehajtatoti. — Ötven görög hajó készen áll a tengerre való szállásra, 's csupán a pénzt várja Zanteből. Egy 4000 emberből álló had is készítettik, melly Candia számára nagyon rendeltetve, mellynek a Görögök mind ekkoraig urai. Az ötven hajóból álló török hajós-sereg túl haladott Mitylenén.“

Spanyol Amerika.

Punoí levelék szerint (melly hely Peruban fekszik) a Callaói szerencsenekből álló őrizet között Febr. 5d lazzadás ütött ki. Más részről azt halljuk, hogy még Jan. 20d a royalista seregek Limaba bé nem mentek, jóllehet ebben semmi sem gátolá őket. Az ezen városbeli kereskedők többnyire Callaóba vevék magokat. Bolívar, a Perui és Columbiai seregek között lévő versengések' következtében, a mint hallik, visszatért Columbiába, különben azt gyanítják hogy a Függetlenek és a Royalisták békességre léptek volna egymás között. A Chiliti Igazgatás minczen minden félelem nélkül; mert a Director Talcahuana-ba egykevontia seregeit; a népnék elesett a kedve; Spanyol Országtól seregeket várnak, 's nem tudják miként álljanak ellenek.

Az Ejszal-amerikai Ujságok azzal a vélekedéssel vagynak, hogy Yturbiac a San Juan de Uluaí kastélyben fog kiszállani a szárazra, 's onnan Proclamatiók által fogja formálni felekeztét.

Jún. 24d a' Valorous nevű kir. hadihajó Amerikából Portsmoutheba megérkezett, 's az Angliába rendeltetett Mexicói Követtét Michelena Urat a' partra szállította, ki tüstént elindult Londonba.

A' Moniteur egy magános levélből, mely Apr. 9d indult Rio de Janciróból a' követtendő kivonást közli: „Itten tartózkodván, elegendő körülállásos tudósításokat szereztem Paraguayról, hol még mind Doctor Francia uralkodik. Közlöm ezennel a' mint Bomplandról, ama bátor és tudós utazóról tudok, ki iránt mind Francia Ország mind Anglia nagy részvétellel viseltetik. Ő, ezelőtt harmadfél esztendővel Szanta-Annában volt, a' Rio-Parana' keleti partján, hol Paraguayai theának plántálásával foglalatoskodott. Egyszer azonban Dr. Franciának 800 katonái által elfogattatott; növevényei semmivé tétettek. Ő maga, természet-históriai gyűjteményének egy részét vállán hordozván, Assomptioba Paraguay fő-városába vitetett, 's az erősségbe küldetett Garnizonbeli Orvosnak. Azután Dr. Francia a' Paraguay és Peru között lévő kereskedési egybeköttetésre való ügyelést bízta reá. Most egy országútnak készíttetésével foglalatoskodik, folytatván a' mellett természet-históriai vizsgálódásait. Barátjai azal kecsegtetik magokat, hogy a' francia Igazgatásnak, az Intézetnek, és Humboldt Urnak ertette tett lépései nem lesznek sikeretlenek. Generalis Bolívar is írt mellette Dr. Franciának, 's földünket, mint az ő ifjúkori barátját, nyájas kifejezésekkel kívánta-viszsa. Ha Rompland szerencsésen visszatérhet ismét hazájába, sok világosítást fog terjeszthetni némelly még ekkoráig egészen ismeretlen tájakok felől. — A' Peruba' rendeltetett és seregekkel rakott Asia nevű spanyol lineahajó és két spanyol Fregát, két héttel ezelőtt erezték el a' Rio de la Plata torkolatjánál.“

A' Rio de Jancirói Estrella Brasileira (Brasíliai csillag) czímet viselő Ujság, Brasíliának külső Politicájáról következendőleg értekezik: „Azon Olvasójinknak, kik a' francia, anglus, és amerikai közönséges levelekből, az amerikai Coloniák' függetlenségéről szölvő czikkelyeinket gondosan megolvastuk, figyelmeteket el nem kerülhette azon körülállás, hogy azon czikkelyekben nem talattatik legkissebbis, a' mi egyenesen Brasíliát illetné. Azok szerint p. o. a' szent Szövetség ajánlotta Angliának, hogy venne részt azon tanácskozásokban, mellyekben a' magokat függetleneknek kihirdetett spanyol Colóniákra nézve tétetnék végső határozás., hanem minekutána Spanyol Ország előbb kinyilatkoztatná magát, minémü kinézései, és reménysegei lennének azon régi birtokaira nézve. Anglia erre azt felelte, hogy éppen nem hajlandó reá, hogy e' részben valamely Congressusnak határozásától függeszse-fel magaviseletét; és hogy különben függetlenek lennének már tett szerint minden új Spanyol-amerikai Státusok, megveretttévén, 's szélytoszlattatván mindenütt a' Spanyolok; végre hogy azon Státusokat Spanyol Ország többé soha vissza nem foglalhatja. Francia Ország e' részben azt nyilatkoztatta-ki, hogy ezen állítás nem igaz, és hogy a' royalista fél nem hogy szélytoszlattatott volna a' hajdani spanyol Colóniákban, sőt inkább Peruban féljül is kerekedett, Columbiában, Mexicóban, és több helyeken pedig még fegyverben vagon. Így folynak mindenféle a' vfttatások, 's egyik fél sem esik hibába, mivel egyik sem fejezi-ki magát világosan. De legyenek bár miként a' dolgok, mi bennnek semmi olyast nem látunk, a' mi egyenesen Brasíliát illetné. — Az egyesült Státusok' Elölülője a' Congressushoz intézett jelentésében attól tart, ne hogy a' kül-

só Hatalmasságok beleavessák magokat a Spanyol Ország, és annak hajdani Coloniai között lévő versengésbe. 'S azt fűzi ezen beszédéhez, hogy az új Amerikai Státutoknak efféle megtamadtásokat, az egyesült Státusok hideg vérrrel el nem nézhetnek, minékutána azoknak függetlenségeket megismerték volna. Ezekből látni való hogy mindenütt egyedül Spanyol Országról, 's annak hajdani Amerikai Coloniairól vagyon szó; Brasilia pedig sehöl sem említettik. — Mit jelent ez? Vallyon Európa nem ügyelne e egy olyan Országának sorsára, melly az Amazon vizétől egészen a Rio de la Platáig terjed; nem ügyelne e déli Amerika' legszebb részeinek sorsára? Ezt fel nem tehetjük. Hanem itten a' szent Szövetségnek, és Angliának hasznait meg lehet egyeztetni. Itten thrónusunk vagyon, 's függetlenséggel is bírunk. Vagyon kereskedés, a' mit Anglia szeret, 's vagynak monarchiai principiumok, a' felséges Szövetségesek számára. 'S maga Francia Ország kijelentette már hogy Brasiliának függetlenségében nincs semmi a' mi ellentezne az ő principiumaival, 's ezen vélekedésben a' szent Szövetség nyilván is megegyezik. De a' spanyol-amerikai Demokratialkkal éppen nem e' szerint vagyon a' dolog; azokat az Európai száraz földnek Hatalmasságai teljességgel nem szeretik; inkább ellenkezvén ezen új Státusoknak Igazgatásokkal, mintsem függetlenségekkel. Az ánglus Igazgatás is alkalmasint ferde szemekkel nézi az ő mostani fészült indulattal járó principiumait; hanem minthogy monarchiai gondolkozása' módjával, itten kereskedési hasznai ütköznek egybe, ezeket amannak kész feladozni. — De hát mi Brasiliak azonközben mit cselekedjünk? Azt, hogy fordítsuk hasznunkra, mind azt, a' mi a' jelenvaló környulállásokban reánk nézve kedvező, hogy függetlenségünknek közönséges megismerésében tökéletes végre

juthassunk. Hogy pedig kívánt véget ér-hessünk ezen nagy fontosságú dologban, mellytől jövődöbéli tekintetünk, nyugodalmunk és belső boldogságunk függ, ítéletünk szerint szükséges leszen minélelőbb derék férfiakat küldenünk meghatalmazott Miniszteri és Biztosi characterrel minden Európai nagy Hatalmasságokhoz, hogy dicsőséges kiszabadulásunknak gyümölcseit nekik adják tudtokra, 's kérjék-ki tőlök, hogy bennünket a' szabad és független Nemzetek' sorába annak rende szerint és törvényesen fogadjanak-bé. — Minémű eszközök vagynak hatalmunkban, hogy kívánt véget ér-hessünk! Az egyesült Státusokhoz egészen Amerika' teljes szabadságának nevében járulhatunk, Nagy-Britanniához az ő kereskedésének hasznáival és nagy virágzásával; Francia Országához, az Orosz Birodalomhoz, Ausztriához, és Prusziához végre azzal, hogy Amerikában egyedül mi tartottuk-fel a' monarchiai principiumokat, mellyeket a' Brasiliai Császárságnak formia szerint leendő megismerése által könnyen meg lehet fundalni, és reájok új fényt hozni."

Éjszak-Amerikai egyesült Státusok.

Az Éjszak-Amerikai egyesült Státusok Congressusa Majus' 27d végezte-bé üléseit. A' Senátus és Képviselek által elfogadtott törvényeket; nevezetesen a' vám-lajstromot, mind megerősítette az Elölülő Státus-Miniszter Adams bémutatá Jose Silvestre Rebello Urat az Elölülőnek, ki is azt a' Brasilia Császárnak az egyesült Státusokhoz küldetett Biztosául megismerte.

Spanyol Ország.

Cádixből Jún. 8d indult kereskedés-beli levelek szerint, a' sárga hideg bévite-lének meggátolása végett, minden hajók, mellyek Mexicoból, Terra fermából, és a'

spanyol Antillákról jönnék', tartoznak Mahonba menni, és ottan Contumáciát tartani. Rayonneben is 300 ács és kőműves foglalatoskodik a kikötő bejárasánál egy Ispotálynak építésében, mert a Spanyol Országban uralkodó meleg és szárazság miatt, ragadó nyavalyák kiűtésétől lehet tartani. Utóbb nevezett városban az a parancsolat is adatott-ki, hogy 30,000 ember számára a táborozásra megkívántató eszközök készen tartassanak; de nem tudhatni azon seregek számára e, melyek Spanyol Országba mennek, vagy a melyek onnan jönnék.

Az Arragoniai utóbbi történetek, s némelly fegyveres embereknek egybecsoportozásaiuk, kik ezen tartományban és másokban portyásznak, következő kerülő-levélre adának alkalmatosságot a Hadi Miniszternek, melyet ez a tartományokbeli fő Kapitányokhoz bocsátott: Az Ő Felseége a mi Urunk, és Ő legkeresztényebb Felseége között közelébbi Febr. 9d köttetett szerződés azt tartja, hogy a spanyol Igazgatás azon Guorillákat, kik az egybeköttetéseket gátolják, s azzal vádolhatnak, hogy az Armadához tartozó Francziákat megtámadták, ha hogy azok fegyversen fogattatnak-el, — valamint mind azokat is, valakik a Francziák tartózkodásának helyén tiltott fegyvert hordoznának, különös törvényszék avagy hadi-biztosság elébe állíttassa, és ítéltesse-meg. Mellynek következősében parancsolja Ő Felseége, hogy a f. eszt. Jan. 13d költ királyi határozásnál fogva kineveztetett végrehajtó és állandó hadi-biztosságok, a nevezett Febr. 9d költ szerződésnek 7d czikkelyében kijelelt vétségek felett törvényt lássanak. Alája vettetnek ezen hadi-biztosságoknak hasonlóképen mind azok, valakik a nevezett szerződésnek kihirdettetése óta a kérdésben lévő vétségekbe estenek, és ezeket is a Jan. 13dikai királyi rendelésben meghatározott módon kell megítélni.

Portugallia.

A legújabb Londoni Ujság-levelek, a Jún. 20dikáig terjedő Lisabonai Ujságokból némelly kivonásokat közölnek, melyek szerint a Hadi-Miniszter a Király parancsolatjából, következő hirdetéseket teszen közönségesekké: 1) A 48d számtól az 52dikig terjedő napi-parancsolatok, melyek Apr. 30dikától Május 8dikáig, t. i. azon időben midőn az Ország fejtetlen uralkodásnak vala alávetetve, adattatának-ki, ollyba vettetnek mintha nem is lettek volna. 2) Ő Felseége kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a szabadsággal elbocsátott katonák, a Brasilia ellen rendelt Expeditiobeli Regementekbe, önvállalkozottakul bévétethetnek, ha a fővárosbeli Fel-vigyázok, vagy a tartományok Kormányzóji által, alkalmatosoknak fognak tartatni, és még a 38 esztendő meg nem haladták. — Egy másik királyi Decretumnál fogva, néhány Generálisok és Tisztek, mint a Jún. 5d költ bocsánatbeli Decretumnak kivételei között tartozók, Ő Felseének szolgálatjából elbocsátatnak. — Korábban némelly rendelkezéseket bocsátott-ki a Király, melyek igen kedvezők azon anglus Katona-tisztekre nézve, kik a Portugalliai Armadánál szolgáltak, avagy még mostan is szolgálnak. Nevezetesen a mikor ezek penzióba lépnek, a más szolgálatjában töltött idejek is tekintetbe fog vétetni.

Két Sicziliák Királysága.

Ő Felseége a Király Jún. 15d költ Decretuma által Hercege Campo-Francót, az eddig volt Sicziliai Helytartót a Calabriai kir. Hercege fő Udvar-Mesterévé nevezte-ki, s Marquese Ugo delle Favaret Sicziliai Helytartóvá tette.

A Parmai Hercegné, Mária Luisa Fő Hercegné Ő Felseége, olly szándékkal volt,

hogy Jul. elsőjén az Ausztria nevet viselő ausztriai császári Fregatón Palermóba fog ovezni.

Julius 12d a' Status - papiro-sainak közép-árrok:

Status. Kötelező levele 5 p Cimal Conv. P. 93 1/2 Ugyan az. 2 1/2 p Cimal Sorvonáosa Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821. ról 100f. C. P. Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 stér C. P. 125 1/4 Rca; Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Cimal 50 1/4 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. Bank Actia 1107 for. C. P. Cs. Arany —

J e l e n t é s.

A' Borszéki, orvosló erejéről méltán elhírszedt ásványos-víz' árullatásáról.

Ő Cs. K. Apostoli Felsege 1823 Jan. 8d költ legfőbb határozásánál fogva alólírtak 12 esztendei másokat kirekesztő keréskedési-just méltóztatott adni az Erdélyi Nagy Fejedelemségben eredő Borszéki ásványos-víznek, a német és olasz Tartományokban való árulására nézve.

Mivel azonban az említett egység szerző víz még mind benn az Országban mind a' Külföldön kevéssé ismeretes, sok akadályokkal lévén megszerezhetése egybekötvetve, 's vele alkalmasint eddigelé csak a' környékbeliek élvén; erre nézve alólírt kötelességének tartja, a' szokásban lévő ajánlgatások helyett, az említett hasznos ásványos és egészség szerző víznek; melly az eddig ismeretesek között méltán a' legerősebbek és legtisztábbak közé számaltathatik, leírását ezennel közölni, 's egyszersmind megnevezni a' helyeket, mellyeken az szerezhető.

Ezen ásványos víznek alkotó-részeiről és orvosló erejéről a' honni íróltnak munká-

jit, u. m: Dr. B é l f e l i Ú r n a k „*Conspectus systemi tico-practicus aquarum mineralium M. P. Transylvaniae indigenarum, Vindobonae apud Franc. Wimmer pag. 70 - 71*“; és Erdély Ország', jeles érdemeiről ismeretes, Proto-Medicusanak, cs. k. Tanácsos néhai Pataky Samuel Úrnak „*Descriptio physico-chemica aquarum mineralium M. P. Transylvaniae*“; Pesten Trattnernál 1820 pag. 16—17, elég bő előadást foglalnak magokban. Vagyon t. i. egy font vagy 32 lat ilyen Borszéki ásványos vízben:

a) a' folyó részekből:

56 $\frac{27}{100}$ cubic hüvelyknyi szénsavany, vagy fojtott levegő.

b) a' tüzet nem kapó részekből:

- 18 $\frac{81}{100}$ grán szénsavany széksó;
- 12 $\frac{52}{100}$ — — — — — mész;
- 5 $\frac{26}{100}$ — — — — — keserű föld;
- $\frac{17}{100}$ — — — — — vas;
- 1 $\frac{75}{100}$ — — — — — kénkö savany széksó;
- $\frac{62}{100}$ — — — — — sósavany székszó;
- $\frac{87}{100}$ — — — — — agyag föld;
- $\frac{81}{100}$ — — — — — kavics föld.

Orvosló erejéről annyit lehet igazán mondani; hogy ezen ásványos víz, hathatóságára nézve vetélkedhetik Európának leghíresebb orvos vizeivel; és hogy ezek közül igen sokakat feljűlnul sok szélesen terjedt nyavalyák' mogorvoslásában. Nem is lehet ez máskép', minthogy rendkívül sok szénsavany széksó alkotó részei által (mellyek minden nevezetes orvos vizeknek leghathatósabb alkotó részei), minden egyéb vizéket szembetűnképen feljűlhalad. Inuen a' beleknek nem csak minden járvány betegségekben, millyenek: ez emésztetlenség, súly, aranyér, giliszták; fekete epe (hypochondria), méhanya' fájdalmi 's nyavalyáji, epe előmlés, sűrű vér vagy csipősség 's a' t: hanem az ikrás husoknak, víztartó edényeknek minden nyavalyájában, bibircsók ellen, a' mejjnek és tudónék járvány (chronicus) nyavalyájában, kiváltképen midőn ezek

vagy a' lépről, vagy a' köszvénytől erednek; a' vizelletet tartó részeknek nyavalyájában, és sok más betegségek' nemeiben, a' mint a' tapasztalás bizonyítja, rendkívülvaló, sőt sok esetekben, mondhatnánk, csudálkozásra méltó, hasznos következéseket vonhat maga után, a' vele való élés.

A' gyakorló Orvosnak szabad tetszésére hagyatik, hogy a' forrásnak gyógyító erejéről magát meggyőzze; mindazáltal reményli alólirt hogy nem sokára, orvos tollal leírva, előadhatja azon tapasztalt gyógyulásokat, mellyek ezen vízzel való élés után történtek: itt egyedül azt említi még meg, hogy Erdély lakosainak nagyobb része, egészséges korában is, nyáron által úgy él ezen vízzel, mint kellemes itallal, még pedig a' napnak akár-melly részében, akár magán, akár borral vegyítve: már ez akár azért történjék, hogy meg vagynak arról győződve, hogy az igen könnyen emészthető, szénsavanyos vizek a' felvidámító Champania bor nem létét nekik kipótolják; akár azért, hogy, a' mint már feljebb említettük, hathatossága az emésztést elősegelli, az érzékenységeket ebreszti, a' vidám életre éleszti a' vele élő; és éppen ezen tulajdonságai által hárítja-el az ezzel egésséges állapotjokban élőknél, hogy betegségbe nem esvén, sínlődő állapotjokban ne szorúljanak: reá. Esztendőálttal Május' közepétől October' közepéig a' maga egész bocsében 's méltóságában áll Erdélynek mind nagyobb mind kisebb asztalain, szint úgy mint minden vendégségekben, a' Borszéki ásványos víz, 's e' mellett a' Külföldnek majd minden orvos vizei elmaradhatnak.

Ezer kellemetes italú, ásványos orvos víz találhatik Bécsben a' Hueber Fe-

rencz Úr lerakó boltjában (Weyburggasse zur Elster); Pild Leopold Úrnál (am Peter bey silbernen Rössel), és az orvosló vizekkel élésnek tudva lévő mulató helyén a' Karolina kapu előtt. Bécsben az ára a' nagy butellianak 24 xr. ezüst, a' kicsinnek 16 xr. ezüst. — Magyar Országban találhatik Pozsonyban Fischer János polg. Kereskedő Úrnál; Pesten a' két Unikornis nevű boltban Krausz Károly, és az arany vasmacsánál Hoffman Uraknál; Szegeden Mirkovics és Zsereviz Uraknál; Ó-Aradon Schober Ignác Úrnál.

Egyebiránt a' vevő Urak bizonyosok lehetnek, hogy ezen orvos víz, valamint minden egyéb ásványos vizek, több esztendőig épségben eláll, csak hogy pusztta földre, vagy nedves helyre ne rakattassanak a' butelliák. Költ Borszelken, Júl. elsőjén 1824.

Duldner György, és Társai.

H i r d e t é s.

Az Ápril. 3od' meghalálozott Consiliarius Kazinczy Dienes Úr' Nagy-Varadi háza, mellyet a' Megholt ajándékképen Ferencz testvér bátyjának hagyott, ezennel eladónak hirdettetik. All az a' Püspöki Palota és a' Lazarétum' épülete közit, több más Uri-lakások' szomszédjában, de a' 3525 quadrát ölnyi telket minden oldalai felől úczak keritlik. A' ház mind bírja a' mit egy háztartásra kívánhatni, 's szép izlésben épült 1790 után. Könnyíti a' megvételt, hogy az, teljes bátorság' előmutatása mellett, Contractusra is megszerez-tethetik. A' kiknek reá kedvek volna, in-tézzék leveleiket a' Legatáriushoz Széphalomra, Újhely mellett, Zemplény Várme-gyében.